

เทศน์อบรมในพรรษา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

นักภาวนา ฟังนะ นักภาวนา รักษาความจริง โลกนี้เป็นโลกสมมุตินะ มันเป็นความจริง
ปลอม คำว่า “สมมุติ” มันก็เป็นความจริงนะ แต่ความจริงที่เป็นของปลอม มันไม่ใช่จริงแท้
สมบัติ...ปัญญาเหมือนกัน การศึกษาเล่าเรียนมานี้ ปัญญา...ศึกษามาเท่าไรมันก็ลืม เห็นใหม่
การศึกษาเล่าเรียนมามันมีลืม ต้องไปค้นคว้าตำราเพื่อฟื้นความจำ มันสมมุติใหม่ละ

ปัญญาของเรา เราว่าเราศึกษามาแล้ว ฟังไว้ในหัวมันก็ยังลืมเลย แล้วเกี่ยวอะไรกับวัตถุข้าง
นอก นามธรรมกับนามธรรม สัญญาความจำได้หมายรู้ สัญญา คือ ความจำ การศึกษาเล่าเรียนมาก็
จำมา แต่เป็นประโยชน์เมื่อประกอบอาชีพทางโลก แล้วพอเป็นประโยชน์แล้วมันก็ชักให้ใจหลง
ไป

เพราะว่าเป็นประโยชน์ เรามีกวามรู้มาก เรามีกวามรู้ ความรู้เป็นเรา ไปยึดเข้ามันก็ทุกข์
แล้ว ทุกข์เพราะมันไม่สมความปรารถนาไง เราทำอะไรก็แล้วแต่ เราคิดว่าปัญญาเราพร้อม
เหตุการณ์เราคิดว่ามันสำเร็จ แล้วทำไปมันไม่สำเร็จเพราะอะไร มันไม่สำเร็จเพราะว่า
ส่วนประกอบมันมี กรรมของคนมี คนเรานี้ การศึกษาเล่าเรียนมา จบมาเหมือนกันหมด บางคน
ประสบความสำเร็จในชีวิต ถ้าคนจบมาด้วยกัน ทำงานมาด้วยกัน มันก็ต้องสำเร็จด้วยกันหมดสิ

ยกตัวอย่างเช่นทักบะก ผบ.ทบ. มีคนเดียว ผบ.ทบ. ผู้บัญชาการทักบะกมีคนเดียว จบมาเป็น
รุ่นเท่าไร ทำไมคนนั้นเป็นได้ละ แล้ววาสนานะ คนจะเป็นๆ ไม่ได้เป็น นั่นพูดถึง มันอาศัยกรรม
อาศัยวาสนา

นี่ว่ากรรม เราทำอะไรไม่สำเร็จๆ เราเอาปัญญามาเทียบลิ ปัญญาอย่างเดียวไม่พอ ว่าปัญญาอย่างเดียวจะให้ประสบความสำเร็จมันไม่พอ ต้องอาศัยตัวเสริม ตัวข้างเคียงด้วย จังหวะ โอกาสของเรา วาสนาบารมีคนก็ไม่เท่ากัน นี่ความจริงปลอม แต่เราไปยึดว่าเป็นความจริง

เวลาเราอยู่ทางโลก เราก็ออมใจ ปัญญาอย่างนี้เราต้องใช้นะ ปัญญาอย่างนี้เราก็ใช้ ปัญญาทางโลก โลภียะ คือว่า ความจริงปลอมไป ถึงเป็นความจริง อาหารก็ปลอม อาหารที่ร่างกายกินก็ของปลอม เก็บไว้มันก็เน่าก็บูดใช้ใหม่ อาหารก็ไม่เหมือนกันด้วย อย่างเช่น สัตว์ก็กินอย่างหนึ่ง มนุษย์ก็กินอย่างหนึ่ง อาหารที่ดีเลิศของมนุษย์เลย ไปให้สัตว์กินสิ สัตว์มันก็ไม่ชอบ มันชอบกินตามประสาทของมัน อาหารใครอาหารมัน นี่ความชอบต่างกัน มันถึงว่าของปลอมไป

เราว่าดี อาหารของเราดีมากมายปลอมไหม?ปลอม มันไม่จริงหรือ เพราะมันชั่วคราว

นี่ว่า โลก ความจริงปลอม กับความจริงแท้ๆ ที่ไหนล่ะ

พระพุทธเจ้าสอน ทุกข์ที่ไหน ทุกข์ เวลาทุกข์ใจ ทุกข์ที่ไหน แก่ทุกข์นั้นล่ะ แก่ทุกข์ อริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เห็นใหม่ จากความจริงปลอมๆ ขึ้นมา เราก็อาศัยชีวิตนี้เลี้ยงมา เลี้ยงชีวิตเรามา จิตนี้มันเกิดตายๆ มาไม่รู้ก็ภพที่ชาติแล้ว มาเกิดเป็นมนุษย์นี้ เราก็ใช้ความปลอมกับความจริงปลอมนี้เลี้ยงร่างกายนี้มา เลี้ยงจิตใจนี้มา มาประสบพบความจริงที่เป็นบัญญัติ

พระพุทธเจ้าบัญญัติไป บัญญัติว่า อย่างเช่นสวดมนต์ นี่บัญญัติ บัญญัติ หมายถึง เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า บัญญัติมาทับสมมุติ ทับความจริงปลอมนั้นเป็นขั้นหนึ่ง แล้วความจริงในบัญญัตินี้อีกขั้นหนึ่ง จากของที่เขาเรียกกันสมมุติทั่วไป บัญญัติมาให้เป็นเวทนา ความสุข ความทุกข์ เวทนา เห็นใหม่ เป็นเวทนา จะได้สื่อเป็นบัญญัติ บัญญัติทับสมมุติอีกทีหนึ่ง

“ธาตุ ๔ ชั้น ๕” ของในโลกนี้ ไม่มีอะไรเลย เราไปตื่น พระพุทธเจ้าบอกว่าเป็นดินหมด เวลามันแปรสภาพไป มันจะแปรสภาพกลายเป็นดินไปหมด อะไรก็แล้วแต่ ของที่คมแข็งนี้เป็นดิน เห็นใหม่ ดิน น้ำ ลม ไฟ ร่างกายเรา ธาตุ ๔...ชั้น ๕ คือ ความจำ ความคิด

ถ้าเราสมมุติไปมันจะมาก พันเพื่อเกินไป บัญญัติศัพท์มาให้มันแค่นั้นเอง คือว่าบัญญัติสมมุติบัญญัติ นี่บัญญัติทับสมมุติทีหนึ่ง ให้เป็นความจริงขยับเข้ามาใกล้กับความจริงแท้ อริยสัจ ๔ อริยสัจนี่ก็เป็นบัญญัติ เป็นสมมุติอันหนึ่งเหมือนกัน แต่มันสมมุติที่เข้ามาใกล้ความจริงเข้ามา

อีกนิตหนึ่ง คือว่าไม่ให้เราฟันเฟื่อ แล้วให้สื่อกันได้ ในชาวพุทธด้วยกันจะใช้บัญญัตินี้สื่อกันรู้
หมด แม้แต่เทวดามาฟังธรรมของพระพุทธเจ้า มาฟังธรรม ก็ใช้อย่างนี้ เป็นบัญญัติทับไปง เพื่อ
เป็นเหมือนกับภาษาอีกภาษาหนึ่ง

ทีนี้เราศึกษาอันนี้มาแล้วต้องทำให้แข็งขึ้นมาในใจ แข็งขึ้นมา หมายถึงว่า เราเสพ ใจมันเข้าไป
ไปเสพ เสพอารมณ์อย่างนั้น ความทุกข์มันกินโดยธรรมชาติของมันเอง หัวใจเราทุกข์ เราเร่าร้อน
เราแก้ไม่เป็น ได้แต่บ่นว่า “ร้อนๆ ทุกข์ๆ” แต่แก้ไม่เป็น เห็นคนทะเลาะกันใหม่ คนทะเลาะกัน
คนต่อสู้กัน มันตะลุมบอนกันอยู่นั่นละ แล้วเราจะแก้ไขอย่างไร อย่างนั้นนะ

นี่หัวใจก็เหมือนกัน มันตะลุมบอนอยู่กับความทุกข์ มันเป็นเรื่องเดียวกัน ใจ ความทุกข์กับ
หัวใจนี้เป็นเรื่องเดียวกัน มันก็เลยเป็นทุกข์อันเดียวกัน เหมือนกับคนต่อสู้กัน มันตะลุมบอนกัน แต่
อันนี้เราไม่ได้ต่อสู้ อันนี้เราเป็นเรื่องเดียวกัน ไปเลย พอเรามาศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้า เรื่องบัญญัติ
พระพุทธเจ้าบอกว่า “ทุกข์นี้เป็นความจริง ทุกข์ภายนอก ทุกข์ภายใน”

ทุกข์ การทำงานนั้นทุกข์อย่างหยาบ อันนั้นไว้ต่างหาก ทุกข์ภายในหัวใจอย่างนี้ เวลาหัวใจ
มันทุกข์ มันไม่ได้สมความปรารถนามัน มันก็ไม่พอใจ เห็นใหม่ มันไม่ได้ความปรารถนาที่เราคิด
มันก็ขัดเคืองใจแล้ว แล้วขนาดมันได้ความปรารถนามาแล้ว มันก็ยังไม่พอใจ เพราะหัวใจนี้ไม่เคย
อืม หัวใจไม่เคยอืมหรือก วมเข้าไปเกิด ไม่เคยเต็ม มันจะหิวของมันตลอดไป เพราะว่ามันมีกิเลส
ใจ เพราะกิเลสนี้ ปากมันใหญ่มาก มันกินสมบัติทั้ง ๓ โลกธาตุนี้ มันก็ยังไม่เคยพอ มันจะเอาให้
มากกว่านั้นอีก มันได้เท่าไรมันก็ไม่เคยพอ นี่พอมันเสวยอย่างนั้น มันถึงได้เป็นทุกข์

แล้วพอเราทำใจให้มันปล่อยางหมดแล้วนะ มันก็ยังเศร้าหมองอยู่อย่างนั้น เพราะเรา
ไม่ได้ชำระมัน นั่นคือว่า ให้รู้ทุกข์ เราไม่รู้ทุกข์ รู้ใหม่ พวกเราไปกำหนดผลของทุกข์ต่างหาก
ละ เวลาทุกข์นี้มันเสวยขึ้นมา มันเป็นเหมือนกับพลังงานของทุกข์มันใช้แล้ว เราไม่รู้เรื่องเลย พอ
มันทำให้หัวใจนี้เป็นทุกข์แล้ว แล้วมันสงบตัวไป ทุกข์ คือว่า กิเลสมันใช้เราทำงานแล้ว ตัวมันเอง
ซ่อนอยู่ในใจความคิดนั้น แล้วเราค่อยมา “อ้อ! มันทุกข์นะ”

คือว่า เราไปรู้แต่ผลของมันใจ คือว่า เราไม่สามารถกำหนดทุกข์ถูก เราไปกำหนดแต่ผล
ของทุกข์ ผลของมันใจใหม่ มันใสให้เราคิด ใสให้เราทำ เป็นผลแล้ว หรือว่า เรากำหนดทุกข์ไม่
เจอ เราบ่นว่าทุกข์ๆ อยู่ละ แต่เราไม่เคยเห็นว่าทุกข์อยู่ที่ไหนเลย เห็นใหม่

บัญญัติเสร็จแล้ว เราเข้าใจบัญญัติแล้ว ยังต้องแสวงหา ต้องทำให้เกิดขึ้นมาจากภายใน นี้เรียกว่า “ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ”

ปริยัติ คือ เล่าเรียนบัญญัติมา แล้วก็มาปฏิบัติ แล้วปฏิเวธ พอมันรู้ขึ้นมาอีกชั้นหนึ่งนะ นั่นล่ะ ความจริงแท้ จากความจริงสมมุติเข้ามา มันจะเข้าไปเจอความจริงแท้ภายใน นี้กำหนดทุกข์ กำหนดทุกข์ หมายถึง ตัวจุดที่เป็นตัวต้นเหตุ ตัวที่ทำให้เราทุกข์ร้อนอยู่นี้ มันทุกข์ในทุกข์ใด ก็คือว่าทุกข์นี้ เราทุกข์เป็นแค่ผลใช้ใหม่ เราจับตัวต้นเหตุว่าทุกข์อยู่ที่ไหน พอจับตัวนี้ได้ ต้องทำให้ใจสงบ ใจสงบ ใจปล่อยวางแล้วเห็นตัวนี้ เห็นความทุกข์ภายในแล้วสาวเข้าไป สาวจากตัวเหตุนี้ ตัวที่ผลเป็นทุกข์ ให้เข้าไปหาว่า ทุกข์อันนี้เกิดจากอะไร

เรานั่งอยู่เฉยๆ นะ เราไม่พอใจขึ้นมา เราทุกข์ขึ้นมาแล้ว ไม่พอใจนี้ ฟึดฟัดๆ ขึ้นมาเลยในหัวใจ มันเกิดจากอะไร? เกิดจากสมุทัย สมุทัย คือ ความไม่พอใจ เห็นใหม่ ไม่อยากให้เป็นอย่างนั้น เรานั่งอยู่ เราไม่พอใจอะไรก็ไม่รู้ บางทีนะ มันขึ้นใจ มันขัดใจไปเฉยๆ นั่นล่ะ นั่นเขาเรียกว่า “สมุทัย” สมุทัย คือ ความอยาก ความไม่พอใจในหัวใจ มันขุดออกมา นั่นนะ แก้เข้าไปตรงนั้น

ตรงนี้ต่างหาก พอแก้เข้าไปที่ตรงนี้ คือเหตุให้เกิดทุกข์ จับทุกข์แล้วสาวเข้าไปหาเหตุ ตัวทุกข์มันหาเอง มันกว้างเอง มันแบบว่า เราบังคับใจได้ จากใจนี้มันใสให้เราคิด ตามปกติเราเป็นจี๋ ข้ามมันตลอดเลย เราจะสามารถเข้าไปถึงตัวต้นเหตุ แล้วไปชำระตัวต้นเหตุนี้ได้ เกิดจากนี้ เกิดจากเราสาวเข้าไปหาความจริงแท้ใจ จากความจริงปลอมๆ ข้างนอกนั่นล่ะ

จะหาอย่างไร? ความจริงแท้จะหาอย่างไร?

ความจริงแท้หาในโลกนี้ไม่ได้ โลกนี้ไม่มี เราวิ่งไปเถอะ เราจะหาสมบัติในโลกนี้ หาเป็นแก้วแหวนเงินทอง หาได้อยู่ แต่จะหาความจริงแท้ในนั้น ไม่มี ต้องสละออกมา เหมือนคนทะเลาะกัน เราต้องแยกคนทะเลาะกันออกจากกัน เห็นไหม ถ้าเราแยกคนที่ทะเลาะกัน ต่อสู้กัน ออกจากกัน เราห้าม เราต้องแยกคนออกมาก่อน แล้วเรามาคุยว่า เหตุผลเพราะอะไร ใครผิดใครถูก

อันนี้ก็เหมือนกัน หัวใจมันตะลุมบอนอยู่กับความคิด ตะลุมบอนอยู่กับความโลภ มันไม่เห็นหรอก เราต้องสละออก เราต้องแยกความคิดที่เราติดออกมา ให้อยู่ในความสงบ ให้แยกหัวใจกับแยกอารมณ์ออกจากกัน

ฉะนั้น เวลาพระบวช หรือว่านักปฏิบัติต้องมา มาในที่สังัด สัปบายะงิ สัปบายะที่ทำให้ใจนี้สงบ เห็นไหม เวลาพระชุดงค์ไป ชุดงค์ไปไหน? ชุดงค์ไปในป่า นี่มันจะแยกหัวใจออกมาจากโลก แยกหัวใจออกมาไม่ให้มันคลุกเคล้า ไม่ให้มันเป็นเนื้อเดียวกันจนหาเหตุผล หาต้นหาปลายไม่เจอ ต้องแยกออกมา แยกคนทะเลาะกันออกจากกัน แยกใจออกจากอารมณ์ นี่แยกกันจากตรงนี้

จากการเข้าใจ ก่อนเราจะปฏิบัติ ก่อนที่เราจะทำความเพียร เราต้องศึกษาใช้ใหม่ ใช้ปัญญาใช้ใหม่ ใช้ปัญญาแล้วบังคับใจตัวเองให้ลงถึงความสงบ บังคับใจตัวเองนั้นนะ แยกใจออกจากอารมณ์ที่ว่าทะเลาะกัน ทำใจให้สงบสิ

ที่นี้มันทำยาก คนตะลุมบอนกันอยู่ เราแยกออกมา เขาไม่พอใจหรอก มันโกรธกัน ปล่อยให้มันก็เข้าหากันอย่างเก่า อารมณ์กับใจก็เหมือนกัน จะยับยั้งอย่างไรมันก็คิด จะยับยั้งอย่างไรมันก็คิด ทำอย่างไรให้ใจมันไม่คิด ให้มันอยู่เฉยๆ นั้นละ ทำใจให้สงบ เริ่มทำใจให้สงบ แยกออกมาต้องแยกออกจากกันแล้วจะเห็นเหตุเห็นผล แค่แยกออกจากกันนี่นะ แยกใจออกมา

คนตะลุมบอนกันนะ คนกำลังทะเลาะกัน มันทั้งต่อขี้ ทั้งทำร้ายร่างกายกัน มันก็ต้องระวังตัว ต้องเจ็บต้องปวด พอเราแยกออกจากกัน มันจะหอบแล้วเหนื่อย อันนี้ก็เหมือนกัน แยกใจออกจากอารมณ์นี่นะ อารมณ์กับใจแยกออกจากกัน มันจะมีความสุขมากนะ “โอ้! เมื่อก่อนทำไมมันคิดฟุ้งซ่านไปทั่ว” พอแยกออกมา “เอ! มันโล่ง มันปล่อยาง” เหมือนกับมันไม่มีใครทำร้ายแล้ว หัวใจนี้ไม่มีใครกดขี่มัน นี่แยกออกมาอย่างนั้น

ทำใจให้สงบ มันมีความสุข ความสุขในการทำใจให้สงบนี้ก็เป็นสุขอย่างหนึ่ง สุขที่แปลกโลก ในโลกนี้ ความสุขที่เราพอใจมันก็เป็นความสุขชั่วคราว สุขด้วยอามิสใจ สุขด้วยต้องมิเหตุล่อสุขต้องทำให้ใจมันพอใจ เหมือนกับเราล่อเด็กๆ เอาของเล่นให้มัน มันจะดีใจชั่วคราว ใจก็เหมือนกัน ในความจริงปลอมในโลก เราหาอะไรใดๆ วัตถุใดมาล่อใจ มันก็มีความสุขชั่วคราว มันไม่มั่นคงหรอก

แต่พอมันปล่อยางตามความเป็นจริง สุขแท้โดยตัวมันเองไง มีสมาธิธรรม รัสของธรรมใจไม่เคยได้ดื่มได้กินเลย ใจมันกินอารมณ์ตลอดเวลา มันกินแต่อารมณ์โลก กินแต่ความจริงปลอมๆ มาตลอดเวลา มันก็มีความสุขพอสมควร ถ้าเราเป็นจู้หา จนกว่ามันจะพอใจนะ มันก็

มีความสุขชั่วครั้งชั่วคราว แต่พอมันปล่อยจากอารมณ์โลก ความจริงปลอมๆ เป็นความจริงใน บัญญัติ ในสมาธิธรรมของพระพุทธเจ้า มันกินสมาธิธรรมนะ ไม่ต้องเจียดด้วยอามิสนะ

“ใจ” ใจเป็นนามธรรม แล้วธรรมะเป็นนามธรรมเหมือนกัน เข้าเป็นเนื้อเดียวกัน สุขอันนี้ สุขเกิดขึ้นจากตัวเราเอง สุขไม่ต้องไปแสวงหาภายนอก สุขอยู่ที่กลางหัวอกเราเท่านั้นนะ สุขในตัว นี้หาง่ายๆ เลย เรามั่นเชอกัน เราไปหาแต่ข้างนอกกันนะ เราว่า “สุขอยู่ที่ไหนนะ สุขอยู่ที่ไหนนะ” เราก็วิ่งแสวงหากัน แล้วมันก็หลอกไปๆ หลอกไปเรื่อยๆ

เวลานี้เป็นของแป็บเดียวนะ ๘๐ ปีนี้ชั่วครั้งชั่วคราวเลยละ เรากุมิใจกัน เห็นสัตว์มันอายุ ๕ วัน ๗ วัน ๑๐ ปี ๒๐ ปี ว่ามันอายุน้อย เราว่าเรานี้อายุยืน... ไม่ยืนหรอก พวกที่เขาเป็นทิพย์เขามอง เรานี้หัวเราะเยาะเลยละ ชั่วชีวิตเรานี้วันเดียวของเขาเอง ชั่วชีวิตเรานี้ ๑๐๐ ปี เท่ากับ ๑ วันของเขา บนสวรรค์ แป็บเดียว ฉะนั้นว่า เรามาเกิด ๑๐ กว่าปีแล้วตายไป...๒๐ ปีตายไปนะ แค่นี้ไม่ถึงครึ่ง วัน

นี่เวลาว่า เรากุมิใจกันนะ นี่ขนาดว่า นี่เป็นกฎธรรมชาติของวิญญูะนะ แล้วเรามาคิดมุกกลับ ถี่ ถ้าเราอายุมากๆ นะ อายุสัก ๗๐-๘๐ แล้วร่างกายมันใช้ไม่ได้แล้ว เรานอนพะงาบๆ อยู่นะ มันเบื่อหน่าย มันอยากจะทำให้มันสั้นๆ ไป ชีวิตเรานี้ นี่พูดถึงความประมาทใจ ตอนนี่เราก็อประมาทใจ ชีวิตนะ ประมาทมากๆ เลย วันเวลานะ เรานี้ยังกุมิใจว่าอีก ๕ ปี ๑๐ ปี ๒๐ ปี เราจะมีชีวิตอยู่ ชีวิตนี้ ยังอีกยาวไกล ทำเมื่อไรก็ได้...ไม่หรอก

เวลากิเลสมันหลอกเรา มันหลอกมาอย่างนี้ หลอกว่าเมื่อไรก็ได้ หลอกมา มันยังไม่ถึง คนเรายังไม่ถึงเชิงตะกอน มันยังไม่เสียใจหรอก พอมันจะตายนั้นมันจะเสียใจ แล้วเสียใจก็ หมดเวลาแล้ว นี่ผลของวิญญูะตามความเป็นจริงนะ ถ้าเรามาศึกษาตรงนี้ เราเข้าใจตรงนี้ เราจะไม่ ใช้ชีวิตนี้ไปเปล่าประโยชน์ ว่าอย่างนั้นนะ ชีวิตเรานี้เราใช้ไปแบบสุรุษสุร่าย วันเวลานี้เรา สุรุษสุร่ายมาก เราปล่อยผ่านไปๆ แล้วเรายึดอะไรไม่ได้เลย

วิญญูะ คือว่า การเกิดการตายในวิญวนใจ เราไม่ใช่เกิดชาตินี้ชาติเดียวหรอก เราเกิดมา มาก แล้วก็ต้องไปข้างหน้าอีก เรามายืนอยู่ตรงปัจจุบันนะ ลองหันไปดูข้างหลังสิ อดีตที่ผ่านมา แล้วอนาคตข้างหน้าไปนี้ แล้วเราจะตื่นอะไร จะให้โลกมันหลอกอยู่อย่างนั้นหรือ โลกนี้ไม่ใช่ ธรรม ธรรมนี้ไม่ใช่โลก แต่มันอาศัยกันอยู่ นะ อาศัยที่ว่า มันมีโลกก็มีธรรมใจ เพราะมีโลกนี้มัน เป็นทุกข์ไม่ใช่ไหม มันเป็นสีดำ ก็ต้องมีสีขาว สีขาวตรงข้ามกับสีดำ นี่อยู่ในโลกเหมือนกัน แสวงหา

ตามโลกเขา เพราะเราเกิดมานี้มันเป็นวิภูฏะ มันต้องอยู่ในโลกเขาอย่างนี้แหละ แต่ธรรมมันก็อยู่ท่ามกลางโลกนั่นละ แต่เราหาไม่เจอ

ทีนี้ผู้ที่ฉลาด มาเกิดในโลกนี้ พระพุทธเจ้าเป็นผู้ฉลาดที่สุด เกิดท่ามกลางโลกนี้ แล้วเป็นผู้ที่ตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง เป็นสยัมภู รู้ด้วยตนเอง ไม่ต้องมีใครสอนเลย แต่กว่าจะรู้ได้อย่างนั้นนะ เพราะท่านสร้างสมบารมีมามาก เห็นไหม

อย่างที่ว่าเมื่อกี้ เราเรียนมาด้วยกัน ทำไมเราไม่เหมือนกัน นี่ก็เหมือนกัน เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่ไม่เหมือนกัน ท่านเกิดเป็นพระพุทธเจ้า เราเกิดเป็นสาวก เป็นผู้ที่ได้มาเกิดท่ามกลางของศาสนา เราก็มีวาสนามาก มากจริงๆ แต่พระพุทธเจ้าต้องทุกข์แล้วมาตรัสรู้ในโลกนี้ไง ถึงว่าบารมี เห็นไหม การเกิดการตายไม่เหมือนกัน ท่านสร้างมา

ฟังสิ ใน ๑๐ ชาตินั้นนะ ในการสร้างเป็นพุทธภูมิมานั้นนะ ทุกข์มากขนาดนั้น ถึงได้เป็นผลมาอย่างนั้น แต่เราไม่ได้มองตรงนั้นนี่ เรามองแต่เราๆ นี่ไง มองแต่ตัวเรา ยึดตัวเราเป็นใหญ่อะไรก็แล้วแต่ เรายังเป็นใหญ่ๆ เลย เพราะพอใจแล้วมันก็ใสให้คิด นี่ให้มองอดีต แล้วก็มองไปอนาคตไป แล้วสิ่งๆ เกิดมาท่ามกลาง เกิดมาท่ามกลางแล้วนะ เหมือนอาหารวางอยู่ตรงหน้าเลย สำหรับอาหารวางอยู่ตรงหน้าเลย แล้วปล่อยให้มันเสียไปนะ ตลาควายใจ แต่นี่ปล่อยให้ชีวิตนี้ผ่านไปไง สัจธรรมมีอยู่แล้ว แล้วจะอยู่คงที่ตลอดไป แต่หัวใจเราเข้าไปไม่ถึงต่างหาก ว่าศาสนาเสื่อมไป

ศาสนธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไม่เสื่อม แล้วพวกเราก็ภูมิใจนะ ชาวพุทธ ว่าศาสนาไม่เสื่อม บุคคลเสื่อมๆ บุคคล เรา หัวใจเราเสื่อม ห่างไกลจากศาสนาออกมา ห่างไกลจากสัจจะความจริงแท้ที่อยู่ภายในหัวใจนะ หัวใจเรามีคบอด เราหลับตามองเข้าไปในหัวใจ มีแต่มืด มองไม่เห็นอะไรเลย

เพราะคนเรามีคบ เราบอด เรามีกิเลสมาก ถึงต้องฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ฟังผู้ที่มีตา ฟังผู้ที่มีหูตาสว่าง ท่านมองเข้าไปในกิเลส ท่านจะรู้เลยว่ากิเลสของใจกับกิเลสของกิเลส อารมณ์ธาตุรู้มันเป็นธาตุเฉยๆ มันเสวยอารมณ์ ระหว่างใจกับกิเลส กับขันธ เห็นไหม เวลามันกระทบกัน แต่เรามองไม่เห็น เพราะเรามองเข้าไป มีคบอดๆ ดำไปหมด ถึงต้องใช้ศาสนธรรมไป

ที่ว่า เราจะเสื่อม อาหารจะวาย วายตรงนี้ ศาสนาเสื่อมตรงนี้นั้นนะ เพราะเราไม่เชื่อ เราเข้าไปไม่ถึงต่างหาก ลัทธิธรรมไม่เสื่อม เราว่า บุคคลเสื่อมๆ บุคคล ไม่ต้องไปมองที่อื่น บุคคลเรานี้ละ บุคคลเรานี้เสื่อมจากศาสนา เสื่อมออกไปไกลไกล หัวใจมันไม่ได้เข้าไปเสวยใน

ชาวพุทธนะ ควรจะได้เข้าไปเสวยสมาธิธรรมก็ยังดี ใจนี้สงบ สมาธิธรรม เราเสวยอยู่ มีความสุขอยู่พอสมควร แล้วถ้าดับลง เราต้องตายไปโดยที่ที่เราไม่ได้ชำระกิเลส เราก็ก่ไปเกิดเป็นพรหม ถ้าเราจับตรงนี้ได้ จับอารมณ์อันนี้ได้ เวลาจิตมันจะดับ เสวยอารมณ์นี้ก่อน ต้องเกิดอยู่แล้ว สมาธิธรรม เอกัคคตารมณ์ เป็นหนึ่ง พรหมนี้ก็เป็นขั้นหนึ่ง เทวดาขั้น ๔ มนุษย์ก็ขั้น ๕ มนุษย์เรานี้มีขั้น ๕

จิตเป็นหนึ่ง เวลาจิตเป็นสมาธิ จิตเป็นพรหม จิตเป็นพรหมเพราะมันเป็นหนึ่งเดียว เพราะอารมณ์ความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียว เราเสวยอย่างนั้น ที่นี้อารมณ์ที่มันกินได้นะ เราเทียบได้ ๓ โลกธาตุ ใจเรานี้เทียบได้ เขาว่า “สวรรค์มีไหม สิ่งนี้มีไหม” ไม่ต้องไปพิสูจน์ที่สวรรค์นั้น สวรรค์ที่ว่าจิตนี้มันไปเสวยนี้เข้ากินไป สวรรค์ในใจนี้แหละ มันจะเห็นที่เกิดที่นี้เลย อารมณ์อย่างนี้เป็นอารมณ์ของเทวดา นี่สวรรค์ในใจ อารมณ์ที่มีความสุข เห็นไหม แต่ว่าจิตมันเป็นสมาธิ อารมณ์เป็นหนึ่ง พรหมเป็นอย่างนี้เอง เอกัคคตารมณ์ ขั้น ๑ นี่สวรรค์ภายใน

มันก็ต่อกัน ภพมันก็ต่อกัน เพราะใจนี้มันเสวยมาหมดแล้ว ๓ โลกธาตุนี้ไม่มีภพไหนที่เราไม่เคยเกิดเลย คนเรานี้เกิดลุ่มๆ ดอนๆ เกิดที่สุขมากก็เคยเกิด เกิดที่ทุกข์มากก็เคยเกิด แล้วซบลงที่หัวใจ ซบลงมาอยู่ที่ใจนี้แหละ มันย่อยสลายลงมาให้เป็นขั้นในปฏิจาสมุปบาท ให้เป็นสัตถุญญาในปฏิจาสมุปบาทนะ ไม่ใช่ขั้น ๕

ขั้น ๕ คือขั้นปัจจุบันนี้ ย่อยเข้าไปๆ ก็สะสมไว้ที่นั่น เวลาจิตสงบขึ้นมา จิต สงบลงไป สิ่งที่อยู่ในหัวใจมันออกมาเอง นั่นถึงสาวได้ สาวถึงหาอดีตได้ พอสาวไปมันก็คิดพันๆ ชำระๆ ชำระขาดออกไปๆ เราเป็นนี่ใคร เราจ่ายหนี้เขาไป เรารู้ว่าหนี้เราหมด อันนี้ก็เหมือนกัน เราชำระในหัวใจเราออกไปเท่าไรๆ มันเบาลงๆ หนี้เราก็ก่อนหมดไป เหตุที่สัมพันธ์กัน เหตุที่ว่าใจจะไป สวรรค์ ตัดสวรรค์ออกจากใจเลยละ

นี่มันเป็น ๒ แง่ แง่หนึ่งคือว่า เราตายแล้วเราไปหา เราไปเสวยภพอย่างนั้นหนึ่ง

กับเหตุที่จะไปนี้ เพราะใจมันเกี่ยวพันกัน

ใจเป็นอะไร เวลามันดับไปมันก็เสวยอย่างนั้นละ นี่ถึงว่า ดับที่ใจๆ นิพพานนะ นิพพานในหัวใจ ใจเสวยนิพพาน ดับสิ้น แต่ถ้าไม่ดับมันก็เวียนอยู่อย่างนั้น เวียนอยู่อย่างนั้นเอง เวียนขึ้นสูงๆ ต่ำๆ สูงๆ ต่ำๆ นั้นนะ

เวลาการเป็นมนุษย์ของเรา เรานี้เป็นแค่เฟืองตัวหนึ่งในเครื่องนะ เฟืองตัวหนึ่งในเครื่อง เวลาเครื่องยนต์มันหมุนไปนะ เฟืองเต็มไปหมดเลย วัฏฏะนี้ เรามนุษย์คนหนึ่งก็เป็นแค่เฟืองตัวหนึ่ง โลกนี้มันกว้างขวาง ในโลกนี้เรายังไม่เข้าใจทั้งหมดเลย แล้วใน ๓ โลกธาตุ เราจะไปเข้าใจได้อย่างไร ฉะนั้น ถ้าเราจะไปศึกษาข้างนอกหมดมันไม่ได้ เราต้องกลับเข้ามาศึกษาที่หัวใจเรา ดับที่หัวใจนี้เลย ดับที่หัวใจเรา แต่หนีออกไปข้างนอกไป

วัฏฏะ ที่ว่า ให้ดูโลกข้างนอก ดูแล้วเทียบเข้ามาในหัวใจเรา เราเป็นเฟืองตัวหนึ่ง แล้วก็หมุนในใจเรานี้ ก็กลืนในใจเราก็อหมุนในหัวใจนี้หัวปั่นอยู่แล้ว แล้วยังต้องมาปั่นใน ๓ โลกธาตุนี้ อีกนะ ชาตินี้ตายไป เกิดมาแล้วตายๆ แล้วหมุนไปอย่างนั้น เฟืองตัวหนึ่ง แล้วหมุนไปในเครื่อง ก็ทำให้เครื่องนี้หมุนไป เราก็คือเป็นเฟืองตัวหนึ่งใน ๓ โลกธาตุนี้ ก็หมุนอยู่อย่างนี้ ในเฟืองตัวนั้น เวลาหมุนมันก็ร้อน มันก็สึกหรอ แต่มันก็ดับไม่ได้ เพราะเครื่องมันหมุนไป พอเครื่องมันติดแล้ว พลังงานของคนอื่นมันก็หมุนเฟืองนั้นไป

ไอนี้ก็เหมือนกัน เราอยู่ในวัฏฏะ วัฏฏะก็บีบคั้นเรา ๓ โลกธาตุบีบคั้นเรานะ เพราะเราเป็นมนุษย์ ถึงไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอะไรก็แล้วแต่ ก็อยู่ใน ๓ โลกธาตุนี้ เฟืองตัวนั้นก็หมุนไปตลอดเวลา ดุติ ทุกข์ไม่ทุกข์ เราก็คงโดนหมุนนะ ก็กลืนหมุนในใจ ก็หมุนแล้ว เฟืองมันหมุนมันก็ร้อนอยู่ชั้นหนึ่งแล้ว ยังต้องให้วัฏฏะนี้บีบคั้นเราไปอีกชั้นหนึ่ง เพราะมันหลุดออกมาไม่ได้ ยังต้องดับสองดับ ออกจากวัฏฏะด้วย แล้วดับในหัวใจอีกด้วย เอาเฟืองนั้นออกมาจากเครื่องเลย ยกตัวให้ขึ้นเอง ออกจากวัฏฏะ ยกตัวเองออกมา ฟันออกมาจากวัฏฏะเลย แล้วมันไม่ต้องไปหมุนไปปั่นอยู่อย่างนั้น แต่มันต้องหยุดตัวเองก่อน หยุดใจนี้ หยุดใจให้ได้

พอหยุดใจ ใจมันก็ทรงตัวได้ นี่มันหยุดไม่ได้ เห็นไหม เวลาเครื่องมันปั่นไป มันลากไป ก็เลสมันลากไป ความอยากในใจนั้นละ

๑. ความอยากในใจ

๒. ความเคยชินในใจ

๑. การขับเคลื่อน

เราไม่สามารถรู้เลยๆ มันน่าสงสารนะ เราปรารถนาดี ใครๆ ก็อยากเป็นคนดี ใครๆ ก็อยากมีความสุข แต่ทำไมทำไมไม่ได้ละ เราว่าสิ่งนี้ดี สิ่งนี้ไม่ดี ไม่ควรทำ แต่มันก็อยากทำในใจ มันก็ไล่ไป มันก็ดันไป นี่มันน่าคิด ถ้าได้ถูกคิด นั่นนะเราเป็นคนดี ได้ถูกคิดมันก็เริ่มยับยั้งใจ ขอให้ได้ถูกคิดนี้ไม่ได้ถูกคิด บ่น ได้แต่บ่น “เราก็ทุกข์ เราก็เป็นชาวพุทธ เราก็ทำความดีมามาก ทำไมชีวิตมันทุกข์ ขนาดนี้หนอ” อันนี้มันเห็นความเห็นของเรานี่นา

ชีวิตคนนี่นะ บางคนทุกข์มากเลย แต่คนนอกเขามองว่าคนนี้มีความสุขมากเลย เพราะทุกคนมองออก มันจะมองว่าคนอื่นมีความสุข เรานี้มีความสุข คนอื่นมีความสุข เรามีกความทุกข์ทั้งนั้นเลย แล้วเราก็มาบ่นของเราว่าเราทุกข์ๆ...ก็มันอยากออกไป อยากออกไปหมด เพราะมันคาดหมาย คือว่า ตัดทอนความทะยานอยาก อุปาทานความยึดมั่นถือมั่นทำให้ทุกข์มาก เพราะไม่เข้าใจ

ปิดสวิตซ์ก็หมด เปิดไฟ กดสวิตซ์ ไฟมันก็เปิด พริบ...สว่างไปหมดเลย ดับสวิตซ์ มันก็ดับแต่นี้มันไม่ดับสวิตซ์ มันวิ่งไปดับไฟ จะเอามือไปปิด ปิดตรงนั้น ปิดตรงนี้ แสงมันก็ลอดมาจนได้ละ ไอนี้ก็บ่นว่าทุกข์ๆ แล้วก็ไปแก้ที่นู่นแก้ที่นี้ บ้านทั้งหลัง มันรั่วหมดทั้งหลังเลย แล้วปิดไม่ได้ เวลาฝนตก เห็นไหม หลังคานี้รั่วไปหมดเลย ซึมเข้าไป รั่วไปหมดเลย นี่ก็บ่นว่าทุกข์ๆ แล้วก็รักษาไม่ได้ รักษาตัวเองไม่ได้ ใจตัวเองไม่ได้ นี่มันมีแต่บ่นๆ

หลับตา หันเข้ามา เวลามันทุกข์ร้อนมากๆ นะ หลับตานี้มันยิ่งฟุ้งมากเลย เห็นไหม เวลาใจเราอารมณ์ดีๆ หลับตามันก็ง่ายขึ้น เห็นไหม นี่สติ ความระลึกที่อยู่...เข้าใจ เข้าใจว่าจะเอาความดีเอาความสุข มันเป็นความเข้าใจเฉยๆ นะสิ เป็นความเข้าใจ ไม่ใช่ความจริง มันเป็นการคาดการณ์หมาย รู้ไหม การคาด การหมาย การดัน การเดา หมายถึงไปทั่ว หมายถึงอะไรมันก็ทุกข์เท่านั้นละ คาดเท่าไรก็ทุกข์เท่านั้นละ เพราะคาดไป เอากิเลสมันคาดนี้ ๒ ก็เป็น ๓...๓ ก็เป็น ๔ คาดไปเรื่อย ผลัดไปเรื่อยๆ

หยุด สติทันมันก็หยุดอยู่นะ สติทันนะ อย่างวัตถุหยุดนี้มันจะหยุดง่ายๆ เลย แต่หัวใจนามธรรมนี้มันหยุดไม่ได้ เราบอกหยุด แป๊บเดียวเท่านั้นละ พอสิ้นคำว่า “หยุด” มันก็หมุนไปแล้ว จิตนี้มหัศจรรย์นะ เวลามันเป็นผลขึ้นมามันถึงได้ให้ผลมากใจ จิตนี้มหัศจรรย์ จิตเรานี้ ถึงว่าให้หยุด ถ้าไม่หยุดนี้มันหมุนออก สมบัติล้ำค่า สมบัติมหาศาลเลย ที่ว่ามหัศจรรย์ใจ จิตหนึ่งมันเป็น

ตัวมันเองก็มีหัตถ์จรอยู่แล้ว แต่ถ้าเราทำได้อีกล่ะ มันจะไม่สงสัยใดๆ ในโลกนี้ สิ่งใดในโลกนี้เรายังสงสัยเท่าไร เราก็ยิ่งระแวง ยิ่งคิดมาก เพราะมันไม่เข้าใจ ความรู้ใดๆ ในโลกนี้มันเป็นเรื่องของเขา แต่ความรู้ชำระภายใน ความรู้ที่เข้าใจตนเอง การเข้าใจตน ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เห็นใหม่

แต่นี้มันไม่เข้าใจตน มันเข้าใจตามสมมุตินะ ชื่อ นาย ก. นาย ข. นั่นนะ สถานะปัจจุบันนี้ คำคืออยู่ เหมือนคนในคุก คนในคุกกับคนนอกคุก เท่านั้นเอง เข้าคุก-ออกคุก เข้าคุก-ออกคุก เกิดมานี้แหละ นี้คุกของมนุษย์ คุกของความคิดเราไง มันคุกจริงๆ นะ ออกจากคุกไปสิ ตายไป ออกจากคุกไปก็ไปเสวยอยู่คุกใหม่ อยู่ในภพไหน อยู่ในชาตินี้ก็คุกนั่นล่ะ

มันรู้ตามสถานะปัจจุบันนี้ แล้วก็หลับตาเลย รู้แล้วก็หลับตา ไม่รู้ว่ามันมาจากไหน เกิดมานี้เกิดมาจากไหน แล้วตายแล้วจะไปไหน เวลาถามตัวเองแค่นี้มันก็สะท้อนใจนะ...

...ธรรมชาตินี้ไม่ต้องสอน สัตว์ทุกตัวกลัวตาย ตายก็กลัว เวลาตายขึ้นมาใจสั่นใจหายหมดนะ เวลาจะว่าตายนี้ ตาย แต่ต้องตายหมด ธรรมชาติมันต้องตายอยู่แล้ว แต่เกิดนี่สิ แล้วจะไม่ให้เกิดก็ไม่ได้ ในเมื่อมีเชื้ออยู่ ในเมื่อหัวใจนี้มันยังมียางเหนียวอยู่ในใจ ต้องเกิดเด็ดขาด แต่เราเข้าใจว่าตายแล้วไม่มี ตายแล้วสูญ หรือตายแล้วก็ไม่รู้จะไปไหน เกิดสูงๆ ต่ำๆ เกิด เกิดแน่ๆ

นอกศาสนาที่ว่ากันไปนะ แต่ในศาสนา คูใจนี้ นักปฏิบัติจะคูใจ เพราะใจมันเกิดมันดับ แล้วมันรู้จริงๆ ตามหัวใจ ตามภายใน ภายในนี้มันจริงตามความเป็นจริงเลย เพราะเห็นเชื้อจริงๆ ถ้าเราจะไปดับกิเลสนะ เราไม่เห็นเชื้อโรค เราไม่รู้ตัวไหนเป็นเชื้อ แล้วดับตัวไหนเราจะดับได้อย่างไร แล้วเวลามันตัดขาดๆ คำว่า “ตัดขาดๆ” ตัดขาดจากกิเลสที่มันซ่อน มันไปสมานให้ขันธ ๕ กับใจเป็นอันเดียวกัน

ในสักกายทิฐิ เข้าใจว่ากายนี้เป็นเรา อย่างเช่นกายกับใจนี้ เราก็แยกไม่ถูกว่าอันไหนกาย อันไหนใจ แล้วเวลามันขาดนะ ใจมันปล่อยกาย มันปล่อยเป็นชั้นๆ เข้ามานั่นนะ เราจับไปที่กาย เราเราว่าจับไปที่กาย แล้วกายเราจับรู้สึก แล้วใจอยู่ไหนล่ะ ลองจับใจออกมาให้ดู ไม่เคยเห็น เราไม่เคยเห็นใจของเราเอง ใครได้สมาธิธรรมนั่นล่ะเห็นใจของตัวเอง ใจมันสงบ มันรวมไปแล้วเป็นหนึ่งใน ความรู้สึกนั่นล่ะจับ นั่นแยกกายกับใจ

สมาธิที่ลึกๆ นะ สามารถแยกออกจากกันได้เลย แยกความรู้สึกนี้ออกจากกายได้หมดเลย แต่ไม่สามารถชำระกิเลสได้ ยกเว้นแต่ว่าความเข้าใจในการที่มันสมาน การที่กิเลสมันสมานกายกับใจนี้เป็นอันเดียวกันนั่นนะ เราแยกออกจากกัน นั่นเห็นเชื้อโรค

เชื้อโรค คือ ตัวกิเลส มันสมานใจ เชื้อเข้าไปอยู่ในกาย มันทำให้ เวลาเชื้อโรคเข้า เราไม่สบาย มันมีเชื้อโรคใหม่ๆ ทำให้เราเจ็บไข้ได้ป่วย เอายาไปกำราบมัน เชื้อโรคต้องหายไป สงบตัวลง ก็เบาขึ้น

กิเลสก็เหมือนกัน วิปัสสนาญาณเข้าไปตัด วิปัสสนาญาณนะ ว่าอย่างนั้นเลย เราสร้างขึ้นมา สร้างปัญญาขึ้นมา กายนี้มันไม่ใช่เรา ถ้าใช่เรา เราต้องสั่งได้ เกิดแล้วไม่ต้องตาย เกิดแล้วห้ามตาย เพราะกายนี้เป็นของเรา ร่างกายนี้หยุคเลย แบบสตัฟไว้เลย กาลเวลาให้มันเคลื่อนไปเฉยๆ แต่ร่างกายนี้ไม่เสื่อมสภาพตามไป ให้มันเป็นอมตะ เราต้องทำอย่างนั้นสิ แต่มันไม่ได้ มันแปรสภาพตามความเป็นจริง นี่จริงตามบัญญัติ

การเกิดนี้จะไม่ให้เกิดก็ไม่ได้ เพราะกรรมมี กรรมไปสมาให้เกิด แต่ในเมื่อเกิดมาแล้ว เหมือนกับตามน้ำ เราเกิดเป็นมนุษย์มาเพราะบุญกุศลสร้างมา แล้วเหมือนกับตามน้ำมา จริงตามน้ำแล้วจะปล่อยไปอย่างไร มันเป็นบุญมา ตามน้ำมาแล้วนี่เราสร้างขึ้นมาอีกมันก็สูงขึ้น...ห้ามไม่ได้ของอย่างนี้ห้ามไม่ได้ มันต้องเกิดแน่นอน

ฉะนั้น เราไปห้ามไม่ให้เกิดเป็นมนุษย์ มันก็เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เกิดเป็นสัตว์ เกิดในอบายภูมิ เกิดเป็นเทวดา อันนี้มันใช่...อย่างเช่นเกิดเป็นเทวดา หมดจากเทวดาแล้วลงมาเกิดเป็นมนุษย์นี่ประเสริฐแล้ว มันอย่างนั้นก็เกิดเป็นอย่างอื่นที่ต่ำกว่านี้ไป เกิดจากข้างล่างขึ้นมา ก็เหมือนกัน เกิดจากอบายขึ้นมานี้ก็เกิดเป็นมนุษย์

คนมีทำดีทำชั่วเหมือนกันหมด ทุกคน ทุกคนต้องผ่านการทำความดีความชั่วมา ไม่มีใครทำดีหมด แล้วทำความชั่วหมด เพราะเวลากิเลสมันให้ผลนี้เราบังคับไม่ได้ เผลอไป ทำไป โคนกิเลสขยงโดยเราไม่รู้ตัว นี่มันบังคับมาให้เกิดอยู่แล้ว ที่นี้เกิดมาเป็นมนุษย์ เราต้องใช้สถานะมนุษย์นี้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด เห็นไหม ใช้สถานะมนุษย์เรานี้ มนุษย์สมบัติ

มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มันประเสริฐจริงไหม สัตว์ประเสริฐต้องมีศีลธรรมในหัวใจ สัตว์ประเสริฐมันประเสริฐต่างกับสัตว์เดรัจฉานก็ตรงที่มันมีศีลธรรมใจ มนุษย์กับสัตว์เดรัจฉานมันก็

มีหัวใจ มีร่างกายเหมือนกัน สัตว์เดรัจฉานมันก็รู้สุขรู้ทุกข์เหมือนกันนะ มันก็เกลียดทุกข์ มันก็ปรารถนาจะมีความสุข เราลองให้วัตถุสิ่งของมันดี มันดีใจเลยละ ให้อาหารมัน มันเข้ามาหาเลย เห็นไหม มันก็ปรารถนาความสุขเหมือนกัน

แล้วมนุษย์เรานี้ว่าเป็นสัตว์ประเสริฐๆ ประเสริฐอย่างนี้ มีศีลมีธรรมจากศีลธรรมที่ความจำได้นะ ศีล ๕ ศีล ๑๐ นี้เราจำได้ กับอริศีล ศีลในหัวใจนี้เป็นศีลแท้ๆ เลย กระเพื่อมออกมาจากความรู้สึกปั๊บ รู้ว่าผิดถูกแล้ว กระเพื่อมนะ ใจคิด คือ กระเพื่อมใจ ใจไม่คิด ใจสงบ ถ้าใจคิดออกมา นั่นนะอริศีล อริศีล อริจิต นั่นละยังประเสริฐเข้าไปใหญ่ ประเสริฐภายใน นิมนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ เราทำให้เป็นสัตว์ประเสริฐ เราถึงใช้ภพมนุษย์นี้ให้เป็นประโยชน์

ทำความดีได้ไปเกิดบนสวรรค์ เกิดแน่นอน เพราะมันดับนี้แล้วจิตมันสวayıไปเลย มันเป็นธรรมชาติของมันไปเอง แต่เราต้องบังคับการก้าวเดินไปข้างหน้าของเราไปอีกชั้นหนึ่งสิ ทำไปเรื่อยๆ สะสมไปเรื่อยๆ จนถึงมันสิ้นไปเลยนะ คราวนี้ไม่เกิด ทำได้ที่นี้ละ ทำได้ที่นี้เพราะพ้นจากที่นี้ไป พ้นจากมนุษย์สมบัติไป ถ้าเราไม่พบช่วงของศาสนา ศาสนธรรมคำสั่งสอนอันนี้ อันที่ว่า อันนี้ถึงนิพพานๆ มันก็พูดกันสักแต่ว่า

เพราะว่า คำว่า “นิพพาน” มันเป็นคำที่ฟังลึกลับแต่กาลไหนๆ แล้ว แต่ถ้าในช่วงกลางศาสนาเราละ นิพพาน คือว่า พอสงบเราก้เข้าใจว่าเป็นนิพพานไง ถ้าศาสนธรรมพระพุทธเจ้าไม่ได้วางไว้ แล้วภิกษุ ครูบาอาจารย์ไม่ได้สืบทอดกันมา มันเป็นความเข้าใจ กิเลสมันหลอกอีกชั้นหนึ่ง

เวลากิเลสมันหลอก หลอกเรื่องให้เราทุกข์ก็หลอกแล้ว หลอกปฏิบัติ ขณะปฏิบัติอยู่มันก็ยังใสให้เราเข้าใจว่าอันที่จิตเป็นสมาธินั้นเป็นนิพพานนะ เวลาจิตมันสงบเข้าไปภายในนั้นนะ เพราะสิ่งที่เราไม่เคยเห็นมันก็เข้าใจว่า อันนี้เป็นนิพพาน นั่นก็เสียเวลาไปอีกชาติหนึ่ง แล้วทำความดี เพราะไปเป็นผู้ปฏิบัติไซ้ใหม่ ถึงปฏิบัติผิด แต่มันก็ได้สร้างอริยทรัพย์ภายในแล้ว ก็ไปเกิดเป็นพรหม เกิดเป็นอะไรอยู่นั่นละ แล้วพอไปรู้ตัวอีกทีก็ไปอยู่ที่นั่นแล้ว “ไอ้ที่นี่ไม่ใช่นิพพานนี่นะ นิพพานยังมีอีกที่หนึ่ง” เห็นไหม มันไปเป็นผลแล้วเราถึงจะไปรู้

นี่เหมือนกัน เวลาทุกข์เกิดออกมา มันเป็นผลแล้วถึงรู้ว่าทุกข์ แต่ไม่สามารถหาเหตุได้ ถึงว่า มนุษย์เกิดมาพบพระพุทธศาสนานี้ประเสริฐมาก ประเสริฐมากๆ เลย แบ่งได้นี้ ตลาดยังไม่วาย หัวใจเรายังไม่เคลื่อนออกไปจากศาสนา ต่อไปมันจะถือเฉยๆ ใจ ถ้าเคลื่อนออกไป ถือเฉยๆ

สัจจะมี ครูบาอาจารย์มี ความจริงมี หัวใจเราก็มี หัวใจเรานะ ของที่เป็นวัตถุนะ มันกลับ เป็นอนิจจัง มันต้องแปรสภาพ แต่จริงๆ ก็คือหัวใจเรานี้แหละ มันเป็นนามธรรมนะ แต่มันจะมีอยู่ ตลอดเวลา กระดิกขึ้นมาสิ บางทีเรานั่งเหม่อๆ เห็นใหม่ ไม่มีเลย พอ นั่งขึ้นมา ก็เกิดทันทีเลย นามธรรมอันนี้มันกลับคงที่ หัวใจนี้แปลกมาก คงที่ มันมีอยู่ตลอดเวลา ตายไปอยู่ที่ไหนมันก็มี ความรู้สึกอันนี้ เพราะความรู้สึกไม่เคยตาย ตายแต่เฉพาะร่างกาย

เวลาร่างกายนี้ชำรุดทรุดโทรมไป มันต้องตาย หมดไปต้องตายไป แต่หัวใจไม่เคยตาย หรอก แต่มันเป็นขี้ข้าเขาไปตลอด กิเลสมันไล่ไปในวิญญูณี ทุกข์ ๒ ชั้นนั่นนะ วิญญูณีบีบให้ทุกข์ อยู่ชั้นหนึ่ง ทุกข์ในหัวใจบีบไว้อีกชั้นหนึ่ง

แต่มาเจอหมอลแล้ว เจอพระพุทธเจ้า เจอยาแล้วนะ ศาสนธรรมนี้ ศาสนธรรม ธรรมของ พระพุทธเจ้านี้เป็นยา ยาที่ชำระกิเลส ยาที่ชำระโรคที่มีอยู่ในหัวใจ เรารู้ว่าเป็นโรคทุกคน คนที่ เกิดมาทุกคนมีโรคหมด ไม่เว้นเลยแม้แต่คนเดียว เพราะกิเลสนี้ทำให้เกิด คนที่เกิดคือคนที่มีกิเลส เท่านั้น ทุกคนที่เกิดมาเป็นมนุษย์นี้มีเชื้อโรคหมดเลย ไม่มีใครที่ไม่มี คือมีกิเลสในหัวใจ แล้วชำระ คือพระพุทธเจ้าเป็นองค์แรก แล้วก็พระสาวกที่เป็นพระอรหันต์เท่านั้นที่ชำระโรคนี้ได้ แล้ว นอกจากนั้น ไม่ได้ ตายไปพร้อมกับโรค ตายไปพร้อมกับกิเลสไป

ไอ้เราก็ต้องเดิน ไปถึงตรงนั้น เรานี้ก็ต้องตายเด็ดขาดเลย แต่ตายไปด้วยเราจะเอาสมบัติพก ไปได้ขนาดไหน สมบัตินี้...คือว่า เชื้อโรค แล้วก็กรรมะพระพุทธเจ้า เราปราบปรามได้ขนาดไหน ในหัวใจเรา เราได้ไปเท่านั้นนะ ความดีที่เราทำนี้ได้ไปเท่านั้นนะ

สมบัติผลัดกันชม สมบัติในโลกนี้เป็นของโลกนี้ เป็นของสาธารณะ เราหาได้มากได้น้อย เราก็ภูมิใจอยู่ตอนยังมีชีวิตอยู่เท่านั้นนะ พอสิ้นไปนั่นนะ แต่ถ้าเป็นผู้ดี สมบัตินั้นเป็นประโยชน์ ประโยชน์ หมายถึงว่า ไม่ให้โทษเรามากจนเกินไป แต่ถ้าผู้ที่เป็นห่วงมันมากเกินไป รักษา มันมากเกินไปนะ มันกลับให้ผลเป็นโทษ ก็เราคิดไป

เวลาเราจะตายไป เราต้องชำระใจ เราต้องเอาแต่อริยทรัพย์ภายในไปพร้อมกัน แต่คนเราถ้า มันไม่เข้าใจ เวลาตายมันยึดแต่สมบัติภายนอก ข้างในนี้กลับไม่ได้เลย จะทำความดีขนาดไหนก็ฝัง อยู่ภายใน แต่มันยังไม่สลายผล

อย่างเช่นเราเคยทำความดีไว้ เราไม่นึกถึงมัน มันก็ไม่มี เห็นไหม เจียบ อยู่ไหนก็ไม่รู้ แต่เรานึกถึงความดีที่เราเคยทำสิ ขึ้นมาทันทีเลย นั่นนะ ถ้าเราเข้าใจอันนี้ เราคิดถึงความดีภายในนะ สมบัติภายนอกเราจะทิ้งเลย ก่อนจะตาย เราจะทิ้งเลย เราไม่สนใจ เราจะเอาความดีภายใน เพราะอันนี้มันแนบกับใจ ไปพร้อมกัน

สมบัติภายนอกนี้เราทิ้งให้ลูกให้หลานมันไว้ ทิ้งให้ใครก็ทิ้งให้ไปเลย เราอย่าไปยึดมัน ยึดมันนี่มันออกไปเอาข้างนอก มันเสวยภพข้างนอกนี่ จิตมันไม่เอาของที่ละเอียดกว่า แม้แต่สมบัติมีเหมือนกับอาหารมีในตู้กับข้าว เรายังเปิดกินไม่เป็นเลย ทั้งๆ ที่เราหา เป็นของเราแล้วนะ ทั้งๆ ที่เราหาไว้ในหัวใจแล้วนะ

เพราะกิเลสมันจะทำให้เราเกิดตำ เกิดที่ว่ามันมาบังคับเราได้ เกิดตำแล้วมันบังคับบัญชา หรือที่อยู่ บ้านของมัน มันอยากอยู่บ้านที่ว่ามันอยู่สะดวกสบาย แต่เราอยากให้มันอยู่ในบ้านที่ไม่สะดวกสบาย อยากให้หัวใจเรามีธรรมมากๆ เราจะได้มีความสุขมากๆ ให้กิเลสมันอยู่ห้องเล็กๆ ห้องแคบๆ นี่เป็นการต่อสู้ระหว่างธรรมกับกิเลสในหัวใจเรา แล้วเราจะทำอย่างไร จะเอาสิ่งที่ดีบรรจุในหัวใจเราให้มากๆ

ถึงว่า ไม่เสียว่าเราเกิดเป็นมนุษย์แล้วพบพระพุทธศาสนาจริงๆ ด้วย แล้วได้บรรจุ พยายามยึดความสุข ยึดธรรมนี้เข้าไปในหัวใจเราให้มากที่สุด บรรทุกสมบัติ ธรรมสมบัติเข้าใจหัวใจแล้ว บรรทุกไปให้ได้มากที่สุด จนถึงที่สุดแล้วเต็มเลย ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกัน

จากที่แบ่งเป็น ๒ ใจ ขวากับคำ สุขกับทุกข์ ใจนี้เต็มไปด้วยธรรมทั้งแท่งเลย ว่า เอโก รัมโม สพุเพ ทุมมา อนตุตา เราบรรทุกไปในหัวใจ ธรรมมากขนาดไหน กิเลสมันก็มี เห็นไหม มันอนัตตา มันแปรสภาพอยู่ มันก็ต่อสู้กันอยู่ตลอดเวลาภายในใจเรานั้นนะ

แต่พอเราบรรทุกจนเต็มหมด จนกิเลสมันไม่มีที่อยู่เลย เป็นธรรมทั้งแท่ง เอโก รัมโม ธรรมเป็นเอก ธรรมเป็นหนึ่ง อันนี้ไม่แปรสภาพ เป็นธรรมแท้ แต่ถ้าเราเอาธรรมบรรจุไปๆ ยังมีกิเลสอยู่ มันยังเป็น สพุเพ ทุมมา อนตุตา ธรรมนี้ก็แปรสภาพ เพราะกิเลสมันชนะบ้าง ธรรมชนะบ้าง เป็นบางโอกาส

เราถึงต้องบรรจุให้เต็ม แต่มันเต็มไม่ได้เพราะกิเลสมันอยู่ในใจ มันยังแบ่งที่อยู่ตลอดเวลา อย่างที่ว่ามันนะ พิจารณากาย พิจารณาจิต นี่ละ ฆ่ามันเป็นชั้นๆ มันมีอยู่ ๔ ห้องในหัวใจ กิเลส ๔

ห้องใจ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล
 อรหัตตมรรค อรหัตตผล เห็นใหม่ ๔ ห้องเหมือนกัน

แต่ห้องของผลนะ ห้องของผลกับห้องของเหตุ เราก็ไล่เข้าไปสิ ไล่จนไม่ห่มันอยู่ในหัวใจ
 เลย ปิดให้หมดทั้ง ๔ ห้อง บรรจुธรรมให้เต็ม ไล่มันออกไปจากใจ ไล่ด้วยมรรค

พิจารณากาย สักกายทิฎฐิ จนขาด นั่นนะได้ห้องหนึ่ง มันก็เหลือ ๓ ห้อง

พิจารณาอุปาทาน อุปาทานในกาย ในจิต นี่มันก็เหลือ ๒ ห้อง

พิจารณากามราคะในขันธ ๕ ขันธภายในหัวใจขาด นั่นนะมันเหลือห้องเดียวแล้ว

พิจารณาตอของจิต ตอของจิตที่อยู่ได้ขันธ ดับมันให้หมดนะ

จาก ๔ ห้องเหลือห้องเดียว มันเป็นหนึ่งใน พอลงตรงนี้ผลล่ะ! มันก็หมดแล้ว

นั่นนะธรรมทั้งแท่ง ไม่ใช่อยู่ในอนัตตา พ้นจากอนัตตาไป อตตาก็ไม่ใช่ จะเป็นหนึ่ง เป็น
 แท่งก็ไม่ได้ มันสักแต่ว่าธรรม มันกระเพื่อมออกมาที่ไรมันก็พร้อมออกมากับสติ พร้อมออกมาทั้ง
 ความรู้

เพราะจิตนี้เป็นหนึ่ง จิตนี้ไม่ใช่ขันธ ๕ ขันธ ๕ นี่เป็นกิริยา กระเพื่อมมาก็เป็นขันธ นี่จิต
 กระเพื่อมๆ ออกมาก็ขันธ นั่นนะเสวยอารมณ์ จิตเสวยอารมณ์ใจ

จิตอย่างนี้ไม่เสวย เพราะสติมันพร้อมอยู่ จิตนี้ไม่เสวยอารมณ์ ไม่เสวยทุกข์ ไม่เสวยใดๆ
 ทั้งสิ้น ไม่มีการเสวย อิ่มอยู่ในตัวมันเอง นี่ธรรมอันเอก

ถ้าเราบรรจुเต็มๆ เราบรรจुได้ขณะมีชีวิตอยู่ บรรจुได้ขนาดนี้ ใจมันพร้อม ใจมันศรัทธา ใจ
 มันพร้อมจะทำ ศาสนธรรม คือธรรมคืออาหารอยู่ข้างหน้า ตลาดยังไม่วาย โอ้ย...เจ็บไข้ได้ป่วย
 ขึ้นมา จะรู้จักว่าตลาดมันเริ่มวาย แก่ เฒ่า ชราคร่ำคร่าไปนั่นนะ

คนมีธรรมในหัวใจมันยังมีที่ผ่อนคลาย คนไม่มีธรรมในหัวใจนะ คุณแก่ที่ไม่รู้จักธรรม
 ไม่รู้จักผิดจักชั่ว นอนอยู่นะ แก่มาก จนเบื่อ เบื่อหน่ายเนาะ จนบางคนมีนะว่าอยากตาย ตายๆ ไป
 ซะ ตายไปมันก็ไปเกิดทุกข์ข้างหน้านั่นล่ะ เหมือนคนตกสมัยใจ ตกแบบอายุมากจนแบบว่า
 ลูกหลานมันพันว้ายที่จะคิกคะนอง แต่มันก็กลัวตายนะ มันหันไปทางไหนมันก็หันไม่ออก จะอยู่

หรือมันก็เบื่อ ใ้อจะไปหรือก็กลัวตาย เราจะเป็นอย่างนั้นใหม่ เราจะใช้ชีวิตเป็นอย่างนั้นใหม่ ชีวิตเรา เราจะใช้ชีวิตอย่างนั้นใหม่ เราต้องใช้ขณะนี้ ขณะที่ยังมีชีวิตอยู่

เวลาเราเจอทอง สมมุติ ทองเขากองไว้ในร้านทอง เขาบอกให้หยิบเอาเท่าไรก็ได้ เราก็จะหยิบให้เต็มที่แล้ว ทองในร้านทอง สร้อยคอทองคำนั่นนะ เขาบอก “อ้าว! เปิดร้านนะ ใครจะหยิบเอาๆ” เราก็คว้าเต็มที่แล้ว แต่พอออกธรรมะพระพุทธเจ้า ให้สละแล้วได้ในหัวใจ ทำไมไม่คว้า ศาสนธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามีอยู่ ทำไมไม่คว้า คว้าให้ติดมือ ใครคว้าได้เท่าไรมันคิดไปเท่านั้นละ แต่เราไปคว้ากันแต่การศึกษา คว้าแต่สมบัติของเขา มันไม่เข้าถึงใจ

ใจนี้เป็นนามธรรม อย่างเช่นกำหนดให้จิตนี้มันว่าง จิตว่างทีหนึ่งมันก็เหมือนเราชำระบ้านทีหนึ่ง ชำระบ้านทีหนึ่งสะอาดทีหนึ่งๆ จากที่มันสกปรก สกปรกมาก นี่เริ่มคว้าเข้ามาภายใน

สมาธิธรรม สมาธิเป็นมรรคองค์หนึ่ง มรรค ๘ องค์ของมรรคมี ๘ พอมีสมาธิขึ้นมามันก็บ้านสะอาดขึ้น บ้านสะอาดขึ้น งานก็ถูกต้องขึ้น จากงานข้างนอก งานที่ว่าเราพลั้งเผลอไปทำอะไรก็ทำแบบไม่เข้าใจ แต่พอมีมรรค เพราะ คำว่า “มีมรรค” มันต้องมีปัญญาเห็นชอบ ความดำริชอบ ปัญญาเห็นชอบ การงานชอบ เลี้ยงชีพชอบ เลี้ยงชีพด้วยสมาธิธรรม ไม่เลี้ยงชีพด้วยอารมณ์ อันนี้มันก็หมุนเข้ามา

อริยมรรค มรรคเป็นทางอันเอก แก่ แก่ที่ตรงนี้ไง

เขาว่า “เอ้! ใจเป็นธรรมๆ...แก้อย่างไร”

งานภายนอกเราใช้มือทำ งานภายในใช้หัวใจทำ ใช้ความคิดทำ

งานข้างนอกใช้มือใช้ใหม่ ประกอบอาชีพ เลี้ยงชีพชอบ ทำสัมมาอาชีพะ อาชีพบริสุทธิ์

เลี้ยงหัวใจชอบ ก็ใช้ความคิด นั่นเลี้ยงหัวใจ เพราะจิตมันกินอารมณ์ เลี้ยงหัวใจชอบ

สัมมาอาชีพะของใจ กับสัมมาอาชีพะของปาก สัมมาอาชีพะของใจนี้มันกินอารมณ์ พอจิตเป็นสมาธิ มันสะอาดขึ้นๆ มันก็เข้าไป นั่นล่ะคว้าเข้ามา นี่งานเป็นอย่างนั้น งานในทางธรรม จนเต็มขึ้นมาๆ ถึงให้คว้าเอา

มี อาหารมี เวลาเราทำงานอยากทำสบาย กิเลสมันสอนอย่างนั้นนะ อยากให้ดี อยากให้สบายโดยที่ไม่ต้องทำอะไรเลย อยู่เฉยๆ ก็จะเป็นคนดี อยู่เฉยๆ ก็อยากจะให้มันมีความสุข

นี่พระพุทธเจ้าสอนว่าต้องทำ ถ้าพระพุทธเจ้าบอก ของนี้ไม่ต้องทำนะ แบบว่าเสกให้ได้นะ ท่านจะไม่ทิ้งพวกเราไว้เลย คนเกิดมานี้ให้เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด ใครไม่สงสาร เราคูสิ คุณูก คุณหลาน คุณญาติพี่น้องเรา เราสงสารไหม? เราก็สงสาร เราก็อยากให้ทุกคนมีความสุข แล้วพระพุทธเจ้าดูเรานะ

เป็นญาติกันโดยธรรมนะ คนเกิดมานี้เป็นญาติกันหมดเลย เพราะอะไร เพราะมันมีขั้น ๕ กับธาตุ ๔ เหมือนกัน มีปากมีท้องเหมือนกัน ก็คือ สถานะเท่ากันหมดเลย การเกิดมานี้ เกิดเป็นมนุษย์ ต้องอาหารใส่ปาก ปากนี้ต้องกินเหมือนกัน มีท้องเหมือนกัน หิวเหมือนกัน ทุกข์เหมือนกัน สุขเหมือนกัน เสมอกันด้วยธรรม เขาเรียกว่า “ญาติโดยธรรม” เป็นญาติกัน เพราะเกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน

เพราะเป็นญาติกันหมด ทำไมไม่สงสารกันล่ะ แล้วพระพุทธเจ้าใจเป็นพระอรหันต์ ใจท่านประเสริฐ ทำไมท่านจะไม่สงสาร ถ้าสงสาร ทำไมไม่บอกว่า คนเกิดมาให้เป็นพระอรหันต์หมด ไม่ทิ้งเอาไว้เลยในโลกนี้

มันเป็นไปโดยภายใน การจะเสวยธรรม การกระทำ เพราะกิเลสมันอยู่ที่ภายใน มันไม่สามารถยึดเหยียดได้ โรงงานปั๊มวัตถุ ปั๊มสิ่งของ ปั๊มที่ว่า...เป็นสมบัติ เขาปั๊มมาได้ โรงงานปั๊ม มันปั๊มได้ เพราะมันเป็นวัตถุ แต่หัวใจปั๊มไม่ได้

แม้แต่แม่เราพ่อเรา ลูกในท้อง อยากให้ทุกคนดีเหมือนกันหมด จะให้ออกมาให้เหมือนกันหมดเลยมันยังไม่เหมือนเลย เพราะกรรมมันตกแต่ง กรรมของผู้นี้นะ กรรมของพ่อ กรรมของแม่ แล้วยังกรรมของลูกที่มากเกิดนั้นอีก เพราะกรรมของลูก คือ ตัวจิต กรรมของแม่นั้นเป็นกระแส

กาละ เห็นไหม ไช้ของแม่ แล้วไอ้มันเป็นวัตถุ ที่ว่าเป็นสิ่งที่มีชีวิต ไม่ใช่กระแสของกรรม แต่จิตปฏิสนธิ คือ ตัวเรานี้สำคัญที่สุด ๓ อย่างมาบรรจบพบกัน ปฏิสนธิจิตกับเชื้อของพ่อกับไข่ของแม่ พอดี กรรมมันผสมกันพอดี นั่นเกิดออกมา นั่นถึงว่าพ่อแม่บังคับไม่ได้ไง พ่อแม่ถึงอยากให้ลูกเหมือนกันหมดไม่ได้ไง เพราะตัวปฏิสนธิจิตของดวงนั้นต่างหาก มันยังทำให้สมาธิหมายไม่ได้เลย ไอ้หัวใจก็เหมือนกัน

พระพุทธเจ้าก็อยากจะให้เป็นเหมือนกันทั้งหมดละ ให้มีความสุขทั้งหมด ถึงได้วางศาสนธรรมอันนี้ไว้ไง แล้วเราก็คิดมาแล้ว จิตดวงนั้นเป็นผู้ที่เสวยเองไง เพราะปฏิสนธิจิตนั้น มันมีกรรมมา กรรมมาก กรรมน้อย ทำบุญมา เห็นไหม

กรรม คือ กรรมดี กรรมชั่วไง ถ้าปฏิสนธิจิตอันนั้น ตาสว่างมาพอสมควร มาเจอศาสนาด้วย อยากด้วย ประพฤติปฏิบัติด้วย นั่นละมันถึงสว่างโพลงภายในใจ ถึงได้บรรลุหัวใจได้เต็มธรรมไง ถึงได้เป็น เอโก ชัมโม ในหัวใจนั้นไง ถึงเป็นปฏิสนธิจิตดวงนั้นต่างหากละ ธรรมเป็นอันเอกอันนั้น ปฏิสนธิจิตนั้น อิมทั้งธรรมแล้วมันก็ไม่ไปเกิดอีก เห็นไหม

จากที่ว่าใจของแม่กับเชื้อของพ่อนั่นนะ แล้วปฏิสนธิจิตนี้ไม่มาเกิด มันเป็นไปไม่ได้ เป็นหมันอยู่อย่างนั้นละ ปฏิสนธิจิตนี้ไม่มาอีกแล้ว มันจะมาเกิดได้อย่างไร พ่อแม่ปรารถนามีลูกเท่าไร ก็ไม่มี ก็กรรมของพ่อของแม่ กระแสมีอยู่ แต่ปฏิสนธิจิตนี้สิ้นไปแล้วนี่ มันจะเอาอะไรมาเกิด มันก็เหลือแต่พ่อกับแม่ก็หวังไปสิ

แต่ปฏิสนธิจิตนี้ มันไม่เกี่ยว เห็นไหม บังคับไม่ได้ นี่เป็นอันเอกใจ เอกอันนี้ เอกที่ไม่มีใครบังคับได้ กิเลสบังคับไม่ได้ วัฏฏะไม่มีสิทธิ์ มันหลุดพ้นออกไปหมดเลย นี่พระพุทธเจ้าสอนไว้ไง นี่ธรรมะของพระพุทธเจ้า เราเป็นสาวก บริษัท ๔ อยู่ท่ามกลาง มันถึงนำภูมิใจ นำมุนานะ กอบโกยเข้ามาในหัวใจ กอบโกยนะ พยายามกอบโกยเลย ขยันหมั่นเพียร จงใจ ตั้งใจ ใครเขาจะว่าเป็นคนไม่เอาเรื่อง คนไม่เอาถ่าน อันนั้นแล้วแต่เขาว่าหรือแล้วแต่ปากของโลกนะ

โลกธรรม ๘ ใครทำดีเกินหน้ากันไม่ได้หรือ ถ้าเราตั้งใจทำ เป็นสมบัติของเรา สมบัติใครสมบัติมัน ใครกินใครอิมนะ ใครไม่ทำคนนั้นไม่ได้ แล้วเราตั้งใจ ถึงว่าให้กอบโกยไป ยังมีชีวิตโรคก็เต็มหัวใจ ยาก็เต็มหัวใจ แต่มันกินคนละทีไร เวลาอิมเอิบนะ โอ...คือคิดใจ พักเดียว เพราะเชื้อโรคมันเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว มันต้องเกิดเอง มันต้องเกิดโดยธรรมชาติ เพราะมันฝังอยู่ ถึงได้ต้องทำเอง ยาก็มี ธรรมะก็มี ฉลาดไม่ฉลาดเท่านั้นเอง

เวลาเราพูดกัน เราคุยกัน ใครเขาว่าเราโง่ เราไม่พอใจหรือ เราว่าเราฉลาดนี่ เลอเลิศเลยละ โลกนี้ใครจะฉลาดเท่าเราวะ อย่างว่าแต่โลกนี้เลย สามโลกธาตุนี้ไม่มีใครฉลาดเท่าเราหรือ แต่ดันไปโง่กับกิเลสไป โง่กับไอ้ตัวมีดคำในหัวใจที่มันบังคับนั่นนะ ไม่เป็นอิสระกับตัวเองนะ จะฉลาดขนาดไหน มันก็โง่กับกิเลสของตัวเองนั่นนะ กิเลสมันใส่ให้ทำอะไร ก็ต้องไปเป็นจี้ขี้ขี้มัน

ถ้าคนฉลาดจริงมันต้องพ้นจาก ใ้ความบังคับในหัวใจสิ จะอยู่ที่ไหนก็มีความสุขนะ นั่งนอนที่ไหนก็ไม่ใช่เข้าใครเลยละ จะนั่ง จะยืน จะนอน อยู่ที่ไหน อิศระตลอด แต่เปลือกนอกนี่เป็นจี๊ซ่านะ เปลือกนอกนะ เปลือกนอกยังอยู่นี้ กายมนุษย์มันยังครอบคลุมอยู่นี้ มันต้องกินต้องใช้เหมือนกัน แต่หัวใจหрок ที่หัวใจเป็นอิสระนั้นนะ แต่เปลือกนอกยังบังคับอยู่นี้ สังคมยังบังคับอยู่ สังคมเอย โลกธรรม นั้นละเปลือกนอก มันถึงว่าไม่ทะลุออกไปไง ถึงมองกันไม่ออกไป

ถึงว่าอิสระในหัวใจนี้ มันสุขส่วนตัว สมบัติส่วนบุคคล สมบัติของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติได้นะ อยู่ไหนก็อิสระภายใน ก็หัวใจเป็นอิสระใช่ไหม ถึงจะเป็นทาสใครก็แล้วแต่ มันเป็นทาสแต่กายเท่านั้นแหละ แต่หัวใจมันเป็นอิสระไปแล้ว นั้นนะ ผู้ฉลาดใจ

แต่เรานี้เป็นทาสทั้งภายใน เป็นทาสกิเลสทั้งหมด ฉลาดไม่จริง นี้อย่าให้คนอื่นว่าโง่ เราว่าเองเลย เราว่าตัวเราเอง เราตีตัวเราเอง พลิกขึ้นมา พลิกขึ้นมาทุกอย่างให้มันเป็นประโยชน์ไง พลิกขึ้นมาๆ พลิกใจขึ้นมาใจ

พอพลิกใจขึ้นมา ก็เหมือนกับเราทำงาน พลังงานกลับมาเต็มที่เลย ลองพลิกใจทีหนึ่งนะ เราก็มีความสุขนะ ใจมันก็หึกเหิมขึ้นมาทีหนึ่ง ความหึกเหิมนั้นนะ กำลังใจ มีกำลังใจนะ มันก็สามารถทำได้แบบเต็มที่เลย

ถ้าไม่มีกำลังใจ มันอ่อนแอเนะ ใจอ่อนแอเนะ จะนั่งขนาดไหนนะ ใจไม่สู้เนะ ใจไม่สู้ นั่งไปสักแต่ว่ากิริยาใจ เราพยายามนั่ง เอาไม่มัดไว้เลย มัดตัวเองกับไม้ไว้เลยนะ ให้ตั้งให้ตรงเลยนะ แต่หัวใจไม่สู้ มันก็อย่างนั้นแหละ นี่ถึงว่ากำลังใจสำคัญมาก กำลังใจจากของเรานี้ ถึงให้พลิก คอยพลิก ถ้าคนอื่นพูดนะมันแบ่งไปครึ่งหนึ่ง แต่ถ้าเราพูดกับใจเราเอง เราฉลาดจริงหรือ นี่กำลังใจมันเกิดเอง เราฉลาดจริงหรือ ฉลาดจริงทำไมเราไม่สามารถทำแบบที่ว่า ธรรมะพระพุทธเจ้าสอนไว้ มันมีเครื่องปูนป้ายหมายไว้ตลอดทางเลย แต่เราทำไม่ได้นี่ เราคนนี้เป็นคนอย่างไร เห็นไหม ทางก็มีอยู่

เราไปบนถนน เห็นไหม เครื่องหมายบอกป้ายทาง โค้งไหนๆ เห็นหมด ไปได้ เข้าโค้งนะ ระวังให้ดี ไปได้ เราระวังไปได้ พระพุทธเจ้าก็บอก ทำทานแล้วสละความตระหนี่ถี่เหนียวแน่นในหัวใจ ให้ถือศีล เพื่อให้ใจไม่ฟุ้งซ่าน

เหมือนกับข้าวปั้น เราทำสมาธิให้ใจสงบเข้ามา นี่ป้าย หมายถึงเข้ามา เห็นไหม นี่พระพุทธเจ้า ก็บอก ถนนนี้ก็มีลูกศรชี้เข้ามาๆ นี่พอจิตสงบแล้ว ก็ให้พิจารณา เป็นองค์ของมรรค จับกิเลส จับความไม่พอใจ จับความติดในกาย นี่จับความติดในกาย กายนี้เราติดมันใหม่ ถ้าเราไม่ติดมัน ทำไมเรามันยึดมันหมาย มันมีอุปาทานอยู่ เวลาเราคิด เราถามตัวเองว่า ติดไหม? ไม่ติด พระพุทธเจ้าสอน แล้วก็รู้ มันรู้แต่ปากไง เหมือนกับเราฟังเขาแล้วว่านะ ที่นั่นเกิดไฟไหม้ๆ เราก็เฉยๆ นะ ไฟไหม้ก็รู้ว่า คือว่า ไฟไหม้บ้าน แต่ถ้าวินไฟไหม้บ้านเราสิ หมดเนื้อหมดตัว มันจะเสียวใจมากเลย

อันนี้ก็เหมือนกัน พระพุทธเจ้าบอกไว้ สอนไว้ ก็รู้แต่ปากไง พระพุทธเจ้าสอน เราก็รู้ ชาวพุทธรู้ โน่นก็ไม่ใช่ไร โน่นก็ปล่อยวาง มันไม่ได้ปล่อยหรอก มันซุกเข้าไปในหัวใจ หนักเข้าไปอีก เวลาเขาว่าเราไม่โกรธหรอก ใจไม่โกรธ มันโกรธไปแล้ว มันโกรธจนแบบมันสงบแล้ว เออ... ฉันไม่โกรธหรอก แต่หัวใจมันหงุดหงิดเลย นั่นรู้แต่ปากเป็นอย่างนั้น นี่รู้ปริยัติ รู้ตามการศึกษาเล่าเรียน รู้มาแล้วนี่ มันยังมาเป็นโทษ โทษว่า เรารู้แล้วไง เรารู้แล้ว เราไม่กระทำ เรารู้แล้ว เราปล่อยวางแล้ว กิเลสมันเลยหัวเราะเยาะ จี๋คอ นั่งหัวเราะอยู่ในหัวใจนั้นนะ กิเลส คือว่า มันอยู่ที่หัวใจ มันรักษาบ้านมันได้ไง มันรักษาที่อยู่ของมันได้ มันก็หัวเราะเยาะเรา (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)